

ПРАВОВІ ЗАСАДИ НАДХОДЖЕНЬ ДО МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ ВІД ЗБОРІВ ЕКОЛОГІЧНОГО СПРЯМУВАННЯ

Важливим чинником наповнення державного та місцевого бюджетів виступає оподаткування у сфері використання природних ресурсів та охорони довкілля. Закон України “Про систему оподаткування” окрім плати (податку) за землю передбачає в механізмі оподаткування і деякі інші самостійні елементи, функціонування яких пов’язане насамперед з використанням природних ресурсів. Йдеться, зокрема, про збір за спеціальне використання природних ресурсів, збір за геологорозвідувальні роботи, виконані за рахунок державного бюджету, збір за забруднення навколишнього природного середовища та акцизний збір. Об’єднує названі збори та обставина, що всі вони стосуються певної сфери (вони пов’язані з використанням природних ресурсів) і їх платниками виступають суб’єкти відповідних екологічних, а точніше поресурсових відносин. Зазначені збої фактично виступають зборами екологічного спрямування. Порядок встановлення та стягнення цих зборів, а також напрями використання коштів, що надійшли від зазначених зборів визначаються не тільки податковим, а й екологічним законодавством, зокрема, Законом України “Про охорону навколишнього природного середовища” та відповідними підзаконними актами.

Важливе значення має і та обставина, що всі збори віднесені до загальнодержавних. Це обумовлює порядок і джерела надходжень зазначених

зборів. Зокрема, кошти від загальнодержавних зборів надходять до державного бюджету.

Відповідно до Конституції України (ст. 142) матеріальною і фінансовою основою місцевого самоврядування виступають в тому числі земля та інші природні ресурси, що є у власності територіальних громад сіл, селищ, міст, районів у містах. Поресурсове законодавство України передбачає, що крім землі в комунальній власності можуть перебувати об'єкти тваринного світу (ст. 5 Закону України "Про тваринний світ") та ліси (ст. 9 Лісового кодексу України). Визнання названих природних ресурсів об'єктами права комунальної власності обумовлює необхідність врахування цього положення на рівні податкового законодавства. Мова йде про надходження певних коштів від використання цих природних ресурсів насамперед до місцевих бюджетів. Наприклад, стю 74 Лісового кодексу прямо передбачає, що розподіл зборів за використання лісових ресурсів на землях державної і комунальної власності визначається законом. Але податкове законодавство поки що не враховує це положення.

У зв'язку з викладеним слід звернути увагу на наступне. Відповідно до Закону України "Про систему оподаткування" (ст. 1), який визначає принципи побудови системи оподаткування в Україні, податки і збори (обов'язкові платежі) до бюджетів та до державних цільових фондів, а також права, обов'язки і відповідальність платників, будь-які податки і збори (обов'язкові платежі), які запроваджуються законами України, мають бути включені до цього Закону. Аналіз же Закону України "Про охорону навколишнього природного середовища" свідчить про те, що з 01.01.1995 р. введений в дію збір за погіршення якості природних ресурсів (зниження родючості ґрунтів, продуктивності лісів, рибопродуктивності водойм тощо). Цей збір встановлюється на основі нормативів і як результат володіння і користування має сплачуватися суб'єктами (платниками), які використовують природні ресурси. Але з невідомих причин Закон України "Про систему оподаткування не передбачає цього збору серед інших загальнодержавних зборів. І хоч збір за

погіршення якості природних ресурсів є легітимним з точки зору еколого-правового акту, згідно із Законом "Про систему оподаткування" він сплаті не підлягає.

Ситуація, яка склалася щодо зборів екологічного спрямування, потребує узгодження принципів положень екологічного та податкового законодавства. Це дозволить вирішити ряд проблем правового забезпечення надходжень до місцевих бюджетів від зборів екологічного спрямування.

X620.612
M65

МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ: СУЧАСНІСТЬ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

**матеріали науково-практичної
конференції**

2007

ХАРКІВСЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХАРКІВСЬКА МІСЬКА РАДА

НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТУ ДЕРЖАВНОГО
БУДІВНИЦТВА ТА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ
АКАДЕМІЇ ПРАВОВИХ НАУК УКРАЇНИ

МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ: СУЧАСНІСТЬ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Матеріали науково-практичної конференції, з нагоди 10-річчя прийняття
Закону України „Про місцеве самоврядування в Україні” та
ратифікації Європейської хартії місцевого самоврядування.

Редакційна колегія:

Ю. П. Битяк – доктор юридичних наук, професор; **М. І. Тітов** – кандидат юридичних наук, доцент; **Любченко П.М.** – кандидат юридичних наук, доцент; **С.Г. Сergyгіна** - кандидат юридичних наук, доцент; **І. В. Яковюк** – кандидат юридичних наук, доцент.

Місцеве самоврядування в Україні: сучасність та перспективи. Матеріали науково-практичної конференції, організованої і проведеної Харківськими обласною та міською радами спільно з НДІ державного будівництва та місцевого самоврядування АПрН України з нагоди 10-річчя прийняття Закону України „Про місцеве самоврядування в Україні” та ратифікації Європейської хартії місцевого самоврядування, м. Харків, 26 червня 2007 р. / Ред. кол.: Ю. П. Битяк, М. І. Тітов, С.Г. Сergyгіна, П.М. Любченко, І. В. Яковюк. – Харків: Стиль-Издат, 2007. – 282 с.

У збірнику подається стислий виклад доповідей і повідомлень, представлених науковцями та викладачами наукових та освітніх закладів, працівниками органів місцевого самоврядування на науково-практичній конференції „Місцеве самоврядування в Україні: сучасність та перспективи”. Конференція була присвячена обговоренню актуальних проблем сучасного стану місцевого самоврядування в Україні та напрямків його вдосконалення, тенденцій розвитку відповідної галузі законодавства. У роботі конференції взяли участь близько 230 вчених юристів і працівників органів місцевого самоврядування.

Розраховано на науковців, аспірантів, депутатів, спеціалістів в сфері місцевого самоврядування.

*Матеріали друкуються в авторській редакції
і відображають позицію авторів*

- © Харківська обласна рада
- © Харківська міська рада
- © Науково-дослідний інститут державного будівництва та місцевого самоврядування АПрН України